

væsentlig dem, der igjennem de ulykkelige Tider have baaret Folkets Sæd og Skik og Sprog, igjennem al den Usjælsked og Glendighed, der har havt Raadighed over vort lille Fædreland; og det er ved ringe Midler, uden Bessyttelse ovenfra, at de have gjort det. Paa de Gien- domme, de have, have de, haardt trykkede og haardt mishandlede, holdt Hovederne oppe og bidraget til at vise, at der en Gang vil kunne komme Noget ud deraf for de Smaa, som ligge under dem. Skal dette ske, saa er det, fordi de have staaet fast i Provens Tid og ere blevne fribaarne og myndige Folk, der kunne hjælpe de Andre. Skulle disse Andre kunne hjælpes, da maa det ske derved, at de Første have faaet deres Ret og kunne være i Stand til at komme de Andre noget til Hjælp, som ikke have Noget at vente fra de andre Klasser i Samfundet. Naar den ærede Taler saaledes taler om bondevenlige og embedsmandige Kræfter, saa vil han se, at hvad jeg nu her har udviklet, er det Æneste, der er sket i den senere Tid af Danmarks Historie for at gjøre Ret og Skjel i vore Landbosforhold, og at det er fra den Tids, hvor den ærede Taler ikke har syntes, at der har været vist tilstrækkelige Bestræbelser, at den Tanke er bleven baaren frem, som ligger lige foran os. Jeg kan nævne et lidet Exempel, som var mig meget sjaende og tydeligt, en Gang i Begyndelsen af vort Frihedsliv, da vi skulde skride til Landboreformer. Der udkom da et Skrift her i Landet fra en Mand, der nu sidder i det andet Thing, og hvori der siges, at Hartkornsegalisfationen, Hartkornsubjektivningen er Noget, man kan gjøre, men med Hensyn til Fæsteforholdene osv. gaar man for vidt. Dette vil jeg altsaa sjae fast, at Alt det, der af den tidligere, som jeg vil kalde det, forsjømmelige og partiske Regjering, en Regjering, der gif — lad mig sige det rent ud — de Stores Grunde her i Landet, i en Række af 40 Aar er blevet gjort i denne Retning, tyder paa en Mangel paa Sands for, hvad der egentlig er mest tjenligt for Folkets Be og Vel. Den — for at bruge et Udtryk af det forsvuldede, og som man kalder det, dannede Sprog, det Sprog, der igjennem vore lærde Skoler er plantet ind i Folket,

men som dog ikke paa nogen Maade er det Sprog, som vore Fædre have overleveret — den Race af Mennesker, hvis Bærf i Danmarks Udviklingshistorie det er, at have sødt af sig Konstitutionen, Konstitutionsmagerne fra 1848, som vilde levere en Forsatning, der ikke havde Rod her i Landet, disse Folk er det altsaa, der intet Syn have havt paa de egentlige danske Landbosforhold; deres Misbrug, vil man nu sjae fast, og igjennem dem vil man nu bestemme, hvad der fremtidig skal gjælde her i Landet i disse Forhold. Ret, er der Noget, der har virket for sit Fædrelands sande og med vore danske Forhold overensstemmende Udvikling, saa er det netop dem, som det ærede Medlem i sit sidste Foredrag paa en vis, jeg vil ikke sige haanlig, men spøgende Maade, betegnede med Udtryk som bondevenlige, menigmandige osv. Men Historien vil domme, og hvad enten nu den ærede Taler vil kalde sig folketaaren eller selvtaaren med Hensyn til disse Spørgsmaal, saa tror jeg nok, at Historien, naar den skal veie den Landboreform, der skrives sig fra en Mand, der sendtes fra Bornholm, eller den, der skrives sig fra de Mænd, der have kæmpet for disse Forhold igjennem en lang Række, vil domme dem imellem. Men skulde jeg have Valget imellem nu at stemme for noget af de Forslag, der her foreligge, saa siger jeg, at det sikreste, det, der er noget Haab om at sætte igjennem, er Indstillingen under Nr. 30, hvorimod dette Forslag, for at bruge det ærede Medlems Udtryk, kun kan kaldes et Undlivsesemne for Forslaget og et stort Talenummer her i Rigsdagen, men ikke Andet.

Chr. Ninestad: Efter det Udfald, som Afstemningen igaar fik med Hensyn til de forudgaaende Partier af Lovforslaget, har det ganske vist mindre Interesse, hvorledes Afstemningen over de efterfølgende Affnit vil falde ud, og dersom jeg ansaa det for givet, at Thinget ogsaa ved tredje Behandling vilde paa alle Punkter fastholde den samme Opfattelse, som gjorde sig gjældende igaar, vilde jeg seldkommen afholde mig fra at udtale mig over det foreliggende Parti af Lovforslaget; men da dette jo ikke kan anses givet, da der er Mulighed for, at det vil kunne stille sig anderle-